

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální fotografie

Kompozice

Mgr. Milana Soukupová

Gymnázium Česká Třebová

Kompozice

Téma sady didaktických materiálů	Digitální fotografie I.
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo didaktického materiálu	EU-OPVK-VT-III/2-SO-211
Druh didaktického materiálu	prezentace
Téma didaktického materiálu	Kompozice
Autor	Mgr. Milana Soukupová
Vyučovací předmět	Seminář z informatiky
Cílová skupina (ročník)	žáci ve věku 17 – 19 let
Klíčová slova	Kompozice, kompoziční pravidla, zlatý řez, rytmus, linie a křivky, tvar, měřítko, symetrie, rám, vzor a struktura, kontrast, tvary a objekty, vyplnění rámu
Anotace	Prezentace vysvětluje složitější kompoziční principy a postupy. Je doplněna množstvím ukázkových fotografií a otázkami v závěru prezentace.

Kompoziční prvky

Fotografii bez ohledu na obsah vždy tvoří určité množství obrazových prvků. Prvkem se přitom rozumí vše, co přitahuje divákovu pozornost a co lze na snímku samostatně najít a pojmenovat

Kompozice = vhodný způsob poskládání těchto prvků na snímek.

Kompoziční prvky

Linie a křivky, Tvary a objekty, Světla a stíny (jas), Barva, Textura

Obr. č 1: Světlo

Obr. č 2: Pendolína

Obr. č 3: Kos

Linie a křivky

- Směr a uspořádání linií na snímku může významně ovlivnit čtení snímku a vytvořit dojem různých iluzí.
- Linie a křivky zobrazují vizuální cestu, která oku umožňuje pohybovat se v obraze
- Horizontální, vertikální, diagonální, zakřivené, křivka S)
- Pomocí křivek lze na dvourozměrné fotografii vytvořit dojem **prostoru**.

Obr. č. 4: V knihovně

Obr. č. 5: Pole

Obr. č. 6: Strahov

Vertikální a horizontální linie

- Horizontální linie vytváří dojem klidu a prostoru.
- **Svislé linie** vedou často k pocitu výšky, mohutnosti a síly.

Obr. č. 7: Oslo

Obr. č. 8: Antika

Diagonála

- Diagonální linie dodává snímku dynamičnost
- Vyjadřují pohyb, aktivitu, rychlost
- Nejdelší přímka v obraze
- Fotografie vyjadřuje vzestup nebo pád, způsobuje neklid a touhu.
- Levopravá – tvrdá agresivní (mužský princip)
- Pravolevá – měkká, splývavá (ženský princip)

Obr. č. 9: Koleje

Obr. č. 10: Kříže

Obr. č. 11: Vinice

Křivka „S“

- Působí ladně a měkce
- Nejdelší křivka v obraze, zdůrazňuje prostor
- Nesmí se dotýkat kraje a nesmí opustit prostor

Obr. č. 12: Křivka S

Obr. č. 13: Křivka S

Obr. č. 14: Křivka S

Tvary a objekty

- Tvar je základním prvkem identifikace objektu, stačí pouze tvar naznačit a lidský mozek sám dotvoří obraz.
- Nejčistší tvar je silueta – vytváří silný kontrast
- Osvětlení zezadu nebo zepředu

Obr. č. 15: Schodiště

Obr. č. 16: Elektrárna

Obr. č. 17: Dívka

Světla a stíny

- Střídání světlých a tmavých míst na fotografii dává vyniknout tvarům, liniím a křivkám.
- Nemusí jít o tvar základního objektu, ale o tvar, který modeluje světlo.

Obr. č. 18: Zásahovka v Ostravě

Obr. č. 19: Žižkov

Obr. č. 20: Káťa

Vzor a struktura

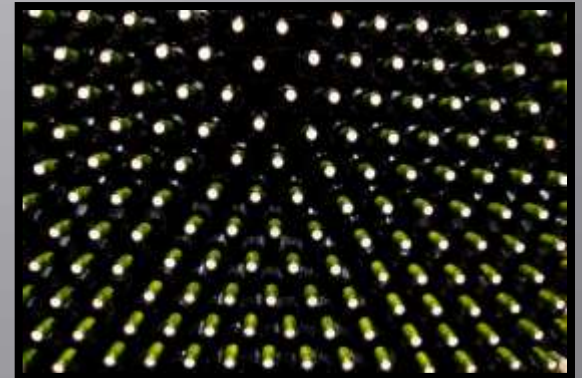
- Struktura vyjadřuje vlastnost povrchu, navozuje dojem hladkosti, hrubosti, měkkosti, mokrosti...
- Když se lidé dívají na strukturu, představují si, jaké by to bylo se jí dotknout.
- Vyvolává emoce
- Lze využít jako popředí (např. při širokoúhlé kompozici krajiny)
- Nutné boční osvětlení

Obr. č. 21: Struktura

Obr. č. 22: Struktura

Obr. č. 23: Vzor

Další kompoziční techniky

K vytvoření líbivé fotografie může přispět využití některého dalšího kompozičního postupu jako např:

- Rytmus
- Vyplnění rámu
- Rám v rámu
- Jednoduchost

Obr. č. 24: Uhlopříčka

Obr. č. 25: Do kostela

Obr. č. 26: Kříže

Rytmus

- Rytmus znamená pravidelné opakování (alespoň třikrát) stejných nebo podobných prvků, tvarů, tónů a barev v určitých odstupech.
- Rytmus umocňuje vjem opakujícího se prvku.
- „Rytmus má oko rádo a rytmus je pro něj jednoduchý, pochopitelný a srozumitelný.“

Obr. č. 27: Anglie

Obr. č. 28: Most

Obr. č. 29: V kostele

Symetrie

- Symetrie vnáší do fotografií klid a umocňuje vjem hlavního prvku.

Obr. č. 30: Zrcadlení

Obr. č. 31: V kostele

Obr. č. 32: Obchodní dům

Kontrast

- Kontrast je vzájemné postavení prvků stejné kvality, ale rozdílné kvantity.
- Kontrastuje černá a bílá, pohyb a klid, velký a malý...
- Kontrast může být i významový

Obr. č. 33: Schody

Obr. č. 34: Kontrast barev i tvarů

Obr. č. 35: Šíření informací

Rám v rámu

- Přirozené zarámování hlavního prvku upoutá pozornost diváka k hlavnímu objektu.
- K orámování nevolte prvky, které by odváděly pozornost.

Obr. č. 36: Rám

Obr. č. 37: Rám

Obr. č. 38: Okno

Měřítko

Umístíme-li jedinečný tvar lidské postavy do rozlehlé scenérie přírodní či městské stane se základem pro odhadování **rozměrů a velikostí**.

Obr. č. 39: Vodopád

Obr. č. 40: Island

Zjednodušte to!

- Čím **jednodušší** je obraz, tím bývá **působivější sdělení** které nese, nezatěžujte diváka množstvím detailů.
- Pozornost by měla být soustředěna na hlavní objekt a pro zjednodušení se často používá též izolace pomocí hloubky ostrosti.
- I v digitálním věku je stále populární černobílá fotografie. Odbourává mnohdy rušivé barvy a může vyniknout tvar.
- Jednoduchá fotografie vynikne i při tisku na malé formáty (10×5 cm)
- Vyplňte rám – přistupte blíž nebo zvolte větší ohniskovou vzdálenost.
- Vyhněte se příliš mnoha objektům na fotografii, hlavní prvek se na fotografii ztrácí.

Obr. č. 41: Pole

Obr. č. 42: Paříž

Obr. č. 43: Pokusy

Úkoly

- Vyberte 5 povedených vlastních fotografiích.
- Najděte na nich kompoziční prvky a krátce pohovořte o kompozičních postupech.
- Který kompoziční prvek se na vašich fotografiích vyskytuje nejčastěji?

Webové zdroje

PIHAN, Roman. Fotografie a fototechniky. *Fotoroman* [online]. Praha, 2002–2012, 19. 8. 2012 [cit. 2012-08-21]. Dostupné z: <http://fotoroman.cz>

Březina, Petr. Základy kompozice fotografie. Milujeme fotografii. *Fotoškola*. Brno, 2011, 16. 2. 2011 [cit. 2012-09-21]. Dostupné z: <http://www.milujemefotografii.cz/zaklady-kompozice-fotografie>

PECKA, Jiří. Fotografické sdělení – stavba a skladba 1. *Fotoaparát.cz* [online]. 2003, s. 3, 26.03.2003 [cit. 2014-01-07]. DOI: ISSN 1214-049X. Dostupné z: <http://www.fotoaparát.cz/article/5028/1>

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Světlo (Adam Ostruszka, 2009)

Obr. č. 2: Pendolína

Obr. č. 3: Kos

Obr. č. 4: V knihovně

Obr. č. 5: Pole

Obr. č. 6: Strahov

Obr. č. 7: Oslo

Obr. č. 8: Antika (Adam Ostruszka, 2010)

Obr. č. 9: Koleje

Obr. č. 10: Kříže

Obr. č. 11: Vinice

Obr. č. 12: Křivka S (Tereza Soukupová 2011)

Obr. č. 13: Křivka S

Obr. č. 14: Křivka S (Jan Karlík, 2006)

Obr. č. 15: Schodiště

Obr. č. 16: Elektrárna

Obr. č. 17: Dívka

Obr. č. 18: Zásahovka v Ostravě

Obr. č. 19: Žižkov

Obr. č. 20: Káťa

Obr. č. 21: Struktura

Obr. č. 22: Struktura

Obr. č. 23: Vzor

Obr. č. 24: Uhlopříčka

Obr. č. 25: Do kostela

Seznam obrázků

Obr. č. 26: Kříže

Obr. č. 27: Anglie

Obr. č. 28: Most (Tereza Soukupová, 2007)

Obr. č. 29: V kostele (Adam Ostruszka, 2013)

Obr. č. 30: Zrcadlení

Obr. č. 31: V kostele (Adam Ostruszka, 2013)

Obr. č. 32: Obchodní dům (Jan Karlík, 2006)

Obr. č. 33: Schody (Lenka Mládková, 2013)

Obr. č. 34: Kontrast barev i tvarů

Obr. č. 35: Šíření informací

Obr. č. 36: Rám

Obr. č. 37: Rám

Obr. č. 38: Okno

Obr. č. 39: Vodopád

Obr. č. 40: Island

Obr. č. 41: Pole

Obr. č. 42: Paříž

Obr. č. 43: Pokusy

Použití díla

Dílo smí být šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení.

Jakékoli další využití podléhá autorskému zákonu.

Kontakt: Milana.Soukupova@gmail.com